

Bryssel 4. kesäkuuta 2020
REV1 – korvaa 27. helmikuuta 2018
(meriliikenne) ja 11. lokakuuta 2019
(merenkulkijoiden pätevyys, REV1)
päivätyt tiedonannot

TIEDONANTO SIDOSRYHMILLE

YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN ERO EUROOPAN UNIONISTA JA MERILIKENNETTÄ KOSKEVAT EU:N SÄÄNNÖT

Yhdistynyt kuningaskunta on 1. helmikuuta 2020 alkaen eronnut Euroopan unionista, ja siitä on tullut ns. kolmas maa¹. Erosopimuksessa² määrätään siirtymäkaudesta, joka päättyy 31. joulukuuta 2020³. Siihen saakka Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovelletaan Euroopan unionin oikeutta sen kaikilta osin⁴.

Siirtymäkauden aikana EU ja Yhdistynyt kuningaskunta neuvottelevat uutta kumppanuutta koskevasta sopimuksesta, jossa määrätään erityisesti vapaakauppa-alueesta. Ei kuitenkaan ole varmaa, tehdäänkö tällainen sopimus ja tulee se voimaan siirtymäkauden päättyessä. Tällaiseen sopimukseen perustuva suhde olisi joka tapauksessa markkinoillepääsyä koskevien edellytysten osalta hyvin erilainen kuin tilanne, jossa Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu sisämarkkinoihin⁵, EU:n tulliliittoon sekä arvonlisävero- ja valmisteveroalueeseen.

Sen vuoksi kaikkia asianomaisia ja erityisesti talouden toimijoita muistutetaan oikeudellisesta tilanteesta, jota sovelletaan siirtymäkauden päätyttyä.

¹ Kolmas maa on maa, joka ei ole EU:n jäsenvaltio.

² Sopimus Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä, jäljempänä 'erosopimus' (EUVL L 29, 31.1.2020, s. 7).

³ Siirtymäkautta voidaan ennen 1. päivää heinäkuuta 2020 pidentää kerran enintään yhdellä tai kahdella vuodella (erosopimuksen 132 artiklan 1 kohta). Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on toistaiseksi sulkenut pois tällaisen pidentämisen.

⁴ Lukuun ottamatta eräitä erosopimuksen 127 artiklassa määrättyjä poikkeuksia, joista millään ei ole merkitystä tämän tiedonannon kannalta.

⁵ Vapaakauppasopimuksessa ei määrätä etenkään sellaisista (tavaroiden ja palvelujen alalla sovellettavista) sisämarkkinoiden periaatteista kuin vastavuoroinen tunnustaminen, 'alkuperämaaperiaate' ja yhdenmukaistaminen. Vapaakauppasopimuksella ei myöskään poisteta tullimuodollisuuksia ja -tarkastuksia, jotka koskevat esimerkiksi tavaroiden alkuperää ja niihin sisältyviä tuotantopanosia, eikä tuontiin ja vientiin sovellettavia kieltoja ja rajoituksia.

Neuvoja sidosryhmille

Tässä tiedonannossa mainittujen seurausten huomioon ottamiseksi erityisesti meriliikennealan toimijoita neuvotaan seuraavasti:

- Meriliikenteen palvelujen tarjoajien olisi arvioitava, vaikuttaako markkinoille pääsyä koskevien oikeuksien muutos niihin, ja toteutettava tarvittavat varotoimet myydessään meriliikenteen palveluja siirtymäkauden päätyttyä; ja
- EU:n jäsenvaltion lipun alla purjehtivien alusten omistajien olisi varmistettava, että Yhdistyneessä kuningaskunnassa merenkulkijoille myönnetyt pätevyyskirjat tunnustetaan EU:ssa asianmukaista menettelyä noudattaen.

Huomautus

Tämä tiedonanto ei koske

- laivavarusteita koskevia EU:n sääntöjä;
- meriliikenteen turvallisuutta koskevia EU:n sääntöjä;
- aluskierrätystä koskevia EU:n sääntöjä;
- meriliikenteen päästöjä, myös hiilidioksidipäästöjä koskevia EU:n sääntöjä;
- EU:hun saapuvien ja sieltä poistuvien henkilöiden valvontaa koskevia EU:n sääntöjä;
- ammattipätevyden tunnustamista sääntelevää yleistä EU:n kehystä.

Näistä aiheista on julkaistu tai laaditaan parhaillaan erillisiä tiedonantoja.⁶

Siirtymäkauden päätyttyä meriliikenteestä annettua EU:n lainsäädäntöä, myöskään merenkulkijoiden pätevyyskirjojen vähimmäistasoa ja vastavuoroista tunnustamista koskevia EU:n sääntöjä, ja erityisesti merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta 19 päivänä marraskuuta 2008 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2008/106/EY⁷, ei enää sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Tällä on erityisesti seuraavat vaikutukset:

1. Kabotaasi

Asetuksen (ETY) N:o 3577/92⁸ 1 artiklan 1 kohdassa vapautetaan meriliikenteen palvelujen tarjoaminen EU:n jäsenvaltioissa (meriliikenteen kabotaasi) kaikille

⁶ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_fi

⁷ EUVL L 323, 3.12.2008, s. 33.

⁸ Neuvoston asetus (ETY) N:o 3577/92, annettu 7 päivänä joulukuuta 1992, palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta meriliikenteeseen jäsenvaltioissa (meriliikenteen kabotaasi) (EYVL L 364, 12.12.1992, s. 7).

yhteisön laivanvarustajille, joiden alukset on rekisteröity jossakin jäsenvaltiossa ja jotka purjehtivat jonkin jäsenvaltion lipun alla. Kyseisen asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa määritelty yhteisön laivanvarustajan käsite kattaa

a) jäsenvaltion kansalaiset⁹, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltioon tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja jotka harjoittavat meriliikennettä,

b) laivanvarustamot, jotka on perustettu jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, joiden pääasiallinen toimipaikka on jossain jäsenvaltiossa ja joita tosiasiallisesti johdetaan jostain jäsenvaltiosta käsin, ja

c) jäsenvaltion kansalaiset, jotka ovat sijoittautuneet unionin ulkopuolelle, tai unionin ulkopuolelle sijoittautuneet, jäsenvaltion kansalaisten johtamat laivanvarustamot, jos näiden alukset on rekisteröity jäsenvaltiossa ja ne purjehtivat jäsenvaltion lipun alla sen lainsäädännön mukaisesti.

Siirtymäkauden päätyttyä talouden toimijoilla, jotka eivät täytä yhteisön laivanvarustajan määritelmän edellytyksiä, ei ole enää oikeutta tarjota meriliikenteen kabotaasipalveluja tämän asetuksen mukaisesti. On huomattava, että jäsenvaltio voi kansallisen lainsäädäntönsä nojalla päättää olla asettamatta rajoituksia kolmannen maan lipun alla purjehtivien alusten kabotaasille.

2. MERITURVALLISUUS

2.1. Hyväksytyt laitokset

Yhdistyneen kuningaskunnan ero ei sellaisenaan vaikuta asetuksen (EY) N:o 391/2009¹⁰ 4 artiklan nojalla saman asetuksen 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetuille laitoksille myönnettyyn komission hyväksyntään.

Asetuksen (EY) N:o 391/2009 8 artiklaa, joka koskee jäsenvaltioiden osallistumista hyväksytyjen laitosten säännölliseen arviointiin, on muutettu asetuksella (EU) 2019/492¹¹ siten, että arvioinnin suorittaa komissio yhdessä yhden tai useamman sellaisen jäsenvaltion kanssa, joka on valtuuttanut asianomaisen hyväksytyt laitoksen direktiivin 2009/15/EY¹² 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Muutettua säännöstä sovelletaan sitä päivää seuraavasta päivästä, jona asetuksen (EY) N:o 391/2009 soveltaminen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan lakkaa.

⁹ Tämä käsite kattaa sekä luonnolliset henkilöt että oikeushenkilöt.

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 391/2009, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, alusten tarkastamis- ja katsastamislaitoksia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista (EUVL L 131, 28.5.2009, s. 11).

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/492, annettu 25 päivänä maaliskuuta 2019, asetuksen (EY) N:o 391/2009 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse Yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta unionista (EUVL L 85I, 27.3.2019, s. 5).

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/15/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, alusten tarkastamiseen ja katsastamiseen valtuutettuja laitoksia sekä merenkulun viranomaisten asiaan liittyviä toimia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista (EUVL L 131, 28.5.2009, s. 47).

2.2. Satamavaltioiden suorittama valvonta

Direktiivissä 2009/16/EY¹³ säädetään EU:n satamavaltioiden suorittamaa valvontaa koskevasta järjestelmästä. Direktiivissä edellytetään jäsenvaltioiden varmistavan, että satamavaltiovalvonnassa toimivat tarkastajat tarkastavat ulkomaiset alukset jäsenvaltioissa sen varmistamiseksi, että aluksen ja sen laitteistojen kunto täyttää kansainvälisten yleissopimusten vaatimukset ja että aluksen miehistö ja käyttö ovat sovellettavan kansainvälisen oikeuden mukaisia. Direktiivissä 2009/16/EY edellytetään myös sen tarkistamista, että useita muita EU:n lainsäädäntöön perustuvia vaatimuksia¹⁴ noudatetaan. Tämä koskee myös direktiivin 2009/20/EY mukaisia vakuutustodistuksia¹⁵.

EU:n jäsenvaltiot tarkastavat jatkossakin EU:n satamissa käyvät Yhdistyneen kuningaskunnan alukset, mutta direktiivissä 2009/16/EY säädettyä satamavaltioiden suorittaman valvonnan järjestelmää ei siirtymäkauden päätyttyä enää sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.¹⁶ Satamavaltioiden suorittamaa valvontaa koskevia Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n suhteita aletaan säännellä satamavaltioiden suorittamia tarkastuksia koskevalla Pariisin yhteisymmärryspöytäkirjalla¹⁷.

2.3. Kalastusalusten turvallisuus

Direktiivin 97/70/EY¹⁸ 3 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kiellettävä kolmannen maan lipun alla purjehtivilta kalastusaluksilta toiminnan harjoittaminen niiden sisäisillä aluevesillä ja alumerellä tai saaliiden purkamisen niiden satamissa, jollei niiden lippuvaltion hallinto ole varmentanut sitä, että nämä alukset ovat direktiivin 97/70/EY teknisiä säännöksiä sisältävien 3 artiklan 1–4 kohdassa ja 5 artiklassa tarkoitettujen vaatimusten mukaisia.

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/16/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, satamavaltioiden suorittamasta valvonnasta (EUVL L 131, 28.5.2009, s. 57).

¹⁴ Direktiivin 2009/16/EY 13 artikla ja liite IV.

¹⁵ Direktiivin 2009/16/EY liitteessä IV oleva 41 kohta ja alusten omistajien vakuutuksesta merioikeudellisia vaateita varten 23 päivänä huhtikuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/20/EY (EUVL L 131, 28.5.2009, s. 128) 4 artiklan 1 kohta.

¹⁶ Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla purjehtiviin aluksiin ei siirtymäkauden päätyttyä periaatteessa enää sovelleta unionin jäsenvaltion lipun alla purjehtiviin aluksiin sovellettavaa vaatimusta aluskierrätyksestä annetun asetuksen (EU) N:o 1257/2013 5 artiklan 2 kohdan mukaisen vaarallisten materiaalien luettelon pitämisestä. Vastaavaa vaatimusta aletaan kuitenkin soveltaa kolmannen maan lipun alla purjehtiviin aluksiin 31. joulukuuta 2020 (aluskierrätyksestä 20 päivänä marraskuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013 12 artikla ja 32 artiklan 2 kohdan b alakohta, EUVL L 330, 10.12.2013, s. 1). Todistuskirja tarkastetaan direktiivin 2009/16/EY liitteessä IV olevan 49 kohdan mukaisesti.

¹⁷ Kaikki EU:n jäsenvaltiot, joissa on merisatamia, sekä Yhdistynyt kuningaskunta ovat Pariisin yhteisymmärryspöytäkirjan osapuolia.

¹⁸ Neuvoston direktiivi 97/70/EY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1997, yhdenmukaistetun turvallisuusjärjestelmän luomisesta kalastusaluksille, joiden pituus on 24 metriä tai enemmän (EYVL L 34, 9.2.1998, s. 1).

Lisäksi direktiivin 97/70/EY 7 artiklan 3 kohdan mukaan kolmannen valtion lipun alla purjehtivat kalastusalukset, jotka eivät harjoita toimintaa jäsenvaltion sisäisillä aluevesillä tai aluemerellä eivätkä pura saalistaan jäsenvaltion satamaan, ovat jäsenvaltion valvonnan alaisia silloin, kun ne ovat sen satamissa, jotta voidaan varmistaa, että ne ovat Torremolinoksen pöytäkirjan¹⁹ mukaiset, sen jälkeen kun pöytäkirja on tullut voimaan.

3. MERENKULKIJOIDEN AMMATTIPÄTEVYYS

Direktiivin 2008/106/EY²⁰ 3 artiklan mukaan EU:n jäsenvaltion lipun alla purjehtivalla aluksella työskentelevillä merenkulkijoilla on oltava vaadittu pätevyyskirja, pätevyystodistus tai asiakirjatodisteet, jäljempänä 'pätevyyskirjat', jotka kyseinen jäsenvaltio, toinen EU:n jäsenvaltio tai jokin direktiivin 2008/106/EY 19 artiklan nojalla tunnustettu kolmas maa on myöntänyt kyseisen direktiivin 5 b artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen. Kukin jäsenvaltio tunnustaa lippunsa alla purjehtivien alusten osalta muiden jäsenvaltioiden tai tunnustettujen kolmansien maiden merenkulkijoille myöntämät pätevyyskirjat, jotta merenkulkijat, joilla on tällainen pätevyyskirja, voivat työskennellä aluksella. Direktiivissä 2008/106/EY säädetään kahdesta erillisestä tunnustamismenettelystä, joita sovelletaan muiden jäsenvaltioiden myöntämiin pätevyyskirjoihin ja tunnustettujen kolmansien maiden myöntämiin pätevyyskirjoihin.

- Direktiivin 2008/106/EY 5 b artiklassa säädetään, että kunkin jäsenvaltion on tapauksen mukaan kelpuutettava ("tunnustamista osoittava merkintä") tai hyväksyttävä toisten jäsenvaltioiden merenkulkijoille myöntämät pätevyyskirjat.
- Direktiivin 2008/106/EY 19 artiklan 4 kohdassa säädetään, että jäsenvaltio voi päättää kelpuuttaa tunnustettujen kolmansien maiden myöntämät pätevyysasiakirjat lippunsa alla purjehtivien alusten osalta.

Direktiivin 2008/106/EY 5 b artiklan mukainen hyväksyminen

EU:n jäsenvaltio ei siirtymäkauden päätyttyä enää "hyväksy" Yhdistyneen kuningaskunnan merenkulkijoille myöntämiä pätevyyskirjoja direktiivin 2008/106/EY 5 b artiklan mukaisesti.

Näin ollen päällikkö tai päällystöön kuuluva, jolla on Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämä ja EU:n jäsenvaltion "hyväksymä" pätevyyskirja, ei voi jatkaa

¹⁹ Torremolinoksessa 1977 tehtyyn kalastusalusten turvallisuutta koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen liittyvä 2. huhtikuuta 1993 tehty Torremolinoksen pöytäkirja. Useita Torremolinoksen pöytäkirjan määräyksiä päivitettiin ja muutettiin vuoden 2012 Kapkaupungin sopimuksella vuonna 1993 tehdyn Torremolinoksen pöytäkirjan määräysten täytäntöönpanosta.

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/106/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta (uudelleenlaadittu) (EUVL L 323, 3.12.2008, s. 33). Jäsenvaltioiden myöntämien merenkulkijoiden pätevyyskirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja direktiivin 2001/25/EY muuttamisesta 7 päivänä syyskuuta 2005 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/45/EY (EUVL L 255, 30.9.2005, s. 160) kumottiin direktiivin 2008/106/EY muuttamisesta 20 päivänä kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/1159 (EUVL L 188, 12.7.2019, s. 94) 2 artiklalla.

työskentelyä kyseisen jäsenvaltion lipun alla purjehtivilla aluksilla siirtymäkauden päätyttyä.

Direktiivin 2008/106/EY 5 b artiklan mukainen ”tunnustamista todistava kelpoisuustodistus”

EU:n jäsenvaltio ei siirtymäkauden päätyttyä enää voi kelpuuttaa (”tunnustamista todistava kelpoisuustodistus”) Yhdistyneen kuningaskunnan merenkulkijoille myöntämiä pätevyyskirjoja direktiivin 2008/106/EY 5 b artiklan mukaisesti. EU:n jäsenvaltioiden ennen siirtymäkauden päättymistä direktiivin 2008/106/EY 5 b artiklan nojalla myöntämät ”tunnustamista todistavat kelpoisuustodistukset” Yhdistyneen kuningaskunnan merenkulkijoille myöntämille pätevyyskirjoille ovat edelleen voimassa asianomaisen todistuksen voimassaolon päättymiseen saakka.

Näin ollen päällikkö tai päällystöön kuuluva, jolla on jäsenvaltion myöntämä ”tunnustamista todistava kelpoisuustodistus” Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämälle pätevyyskirjalle, voi jatkaa työskentelyä kyseisen jäsenvaltion lipun alla purjehtivilla aluksilla.

Siirtymäkauden päätyttyä ei kuitenkaan ole mahdollista saada toisesta EU:n jäsenvaltiosta direktiivin 2008/106/EY 5 b artiklan mukaista ”tunnustamista todistavaa kelpoisuustodistusta” kyseisen toisen jäsenvaltion lipun alla purjehtivalla aluksella työskentelyä varten.

Siirtymäkauden päätyttyä Yhdistyneen kuningaskunnan merenkulkijoille myöntämien pätevyyskirjojen tunnustamiseen EU:n jäsenvaltiossa sovelletaan direktiivin 2008/106/EY 19 artiklassa²¹ säädettyjä edellytyksiä ja menettelyä, ottaen huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan uusi asema kolmantena maana.

Meriliikennettä käsittelevällä komission verkkosivustolla (https://ec.europa.eu/transport/modes/maritime_en) on yleistä tietoa muun muassa merenkulkijoista (https://ec.europa.eu/transport/modes/maritime/seafarers_en). Verkkosivuja päivitetään tarpeen mukaan. Lisätietoja muista meriturvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä on Euroopan meriturvallisuusviraston verkkosivustolla osoitteessa <https://www.emsa.europa.eu/>.

Euroopan komissio
Liikenteen ja liikkumisen pääosasto

²¹ Direktiivin 2008/106/EY 19 artiklassa vahvistettuja tunnustamisen edellytyksiä on äskettäin muutettu direktiivillä (EU) 2019/1159.